

FORSVARSBYGG

FLERÅRIG AVTALE – VINTERVEDLIKEHOLD

(Opplysninger på forsiden fylles inn ved tildeling av kontrakt for det enkelte delområde).

Gjelder for regionen(e): region Nord

Kontraktsnummer:

Saksnummer for anskaffelsen:

Oppstartdato:

Klikk eller trykk for å skrive inn en dato.

Saksnummer for kontrakten:

PARTENE OG DERES REPRESENTANTER

Oppdragsgiver:		
Navn:	Organisasjonsnr:	
Staten v/Forsvarsdepartementet v/Forsvarsbygg	975 950 662	
Adresse:		
Grev Wedels plass 5, 0151 Oslo		
Avtalens kontraktsforvalter (Oppdragsgivers representant):	Tlf:	E-post:
Fullmakt til å signere avtalen:		

Leverandør:		
Navn:	Organisasjonsnr:	
Adresse:		
E-post til mottak av innkjøpsordre:		
Leverandørens representant:	Tlf:	E-post:
Fullmakt til å signere avtalen:		

SIGNATURER

Avtalen skal signeres elektronisk. Signatur vil fremkomme av egen signaturfil opprettet i kontraktsadministrasjonsverktøy.

DEL II Forsvarsbyggs generelle kontraktsvilkår for flerårig avtale**INNHold**

FLERÅRIG AVTALE – VINTERVEDLIKEHOLD	1
PARTENE OG DERES REPRESENTANTER	1
SIGNATURER	1
1 GENERELLE BESTEMMELSER.....	4
1.1 Formål og omfang	4
1.2 Samarbeidsplikt.....	4
1.3 Representanter.....	4
2 OM AVTALEN	4
2.3 Avtalens volum i prisskjema	5
2.4 Overdragelse av kontraktsforpliktelser	5
3 TJENESTEYTERS PLIKTER.....	5
3.1 Plikt til å svare på henvendelser.....	5
3.2 Underleverandører og medhjelpere.....	5
3.3 Offentligrettslige krav.....	5
3.4 Sikkerhet	6
3.5 Pliktig medlemskap i returordning for emballasje	7
3.6 Etiske krav	7
3.7 Krav til etisk handel	7
3.8 Selvskyldnergaranti	8
3.9 Forsikring	8
3.10 Forsvarsbyggs rett til å innhente opplysninger fra skattemyndighetene	9
4 UTFØRELSE	9
4.1 Ytelsesbeskrivelse.....	9
4.2 Kvalitetssikring	9
4.3 Endringsarbeid	9
4.4 Reduksjon i / bortfall av oppdraget.....	10
4.5 Tidsfrister	10
4.6 Om ytelsene	10
5 RISIKO FOR SKADE	10
6 FORSINKELSE	10
6.1 Når foreligger forsinkelse	10
6.2 Reklamasjon ved forsinkelse.....	10
7 SANKSJONER VED FORSINKELSE.....	11
7.1 Tilbakeholdsrett.....	11
7.2 Dagmulkt og erstatning	11
7.3 Heving	11
7.4 Krav mot tjenesteyters underleverandører m.m.	11
8 MANGLER VED TJENESTEN	11
8.1 Når foreligger mangel.....	11
8.2 Reklamasjon ved mangel	12
9 SANKSJONER VED MANGEL.....	12
9.1 Tilbakeholdsrett.....	12
9.2 Retting.....	12
9.3 Prisavslag.....	12
9.4 Heving	12

9.5 Erstatning	12
9.6 Krav mot tjenesteyters underleverandører m.m.	12
10 ANNET ERSTATNINGSANSVAR	13
11 FORSVARSBYGGS PLIKTER	13
12 BETALING	13
12.1 Prisvilkår.....	13
12.2 Pris	13
12.3 Prisregulering	14
12.4 Betaling	14
12.5 Betalingsfrist.....	14
12.6 Sluttfaktura og sluttoppgjør	14
13 KONKURS, AKKORD ELLER LIGNENDE	14
14 VERNETING OG LOVVALG.....	14
VEDLEGG	15
AVTALEDOKUMENT – ANDRE TJENESTER.....	1

KONTRAKTSBESTEMMELSER

1 GENERELLE BESTEMMELSER

1.1 Formål og omfang

Denne flerårige avtalen skal, gjennom en forhåndsregulering av vilkår, priser og andre forhold, ivareta kundens behov knyttet til ytelsene som er beskrevet i kontraktsdokumentene, med tilhørende vedlegg. Leverandøren plikter således å levere de ytelser som omfattes av avtalen og på avtalens vilkår. Oppdragsgiver skal være prioritert kunde hos leverandøren, dette betyr blant annet at ved mangel på personell skal oppdragsgiver prioriteres.

1.2 Samarbeidsplikt

Partene skal samarbeide lojalt under gjennomføringen av avtalen. De skal i tide underrette hverandre om forhold som de bør forstå har eller vil få betydning for den annen part å kjenne til.

1.3 Representanter

Hver av partene skal utpeke én person (representant) som representerer dem.

Representantene har slik fullmakt til å opptre på vedkommende parts vegne i alle spørsmål som angår kontrakten, som er nødvendig for å gjennomføre oppdraget uten unødvendig opphold. I tillegg til kontaktperson i Forsvarsbygg så vil det pekes ut personer i Forsvaret som også vil følge opp avtalen. Disse personene vil ha myndighet til å instruere leverandøren på lik linje som Forsvarsbygg.

Ingen andre enn Forsvarsbyggs representant, eller en person skriftlig utpekt av denne representanten, kan forplikte Forsvarsbygg etter denne kontrakten. Under ingen omstendighet har innleide rådgivere/konsulenter fullmakt til å forplikte Forsvarsbygg.

Tjenesteyter kan ikke forplikte Forsvarsbygg overfor en tredjemann uten særskilt skriftlig fullmakt.

Oppstår det uforutsette forhold der det er nødvendig å iverksette tiltak før Forsvarsbygg kan vurdere situasjonen, har tjenesteyter rett og plikt til å handle på Forsvarsbyggs vegne. For å hindre eventuelt tap eller skade skal tjenesteyter iverksette de tiltak som fremstår som forsvarlig for å ivareta Forsvarsbyggs interesser.

2 OM AVTALEN

2.1 Avtalens varighet

Avtalene vil ha oppstart ved dato 01.10.2021, eller signeringstidspunkt dersom dette skjer senere.

Avtale for Setermoen og Njunis vil ved oppstart ha en varighet på (2) to år. Oppdragsgiver kan deretter ensidig kreve forlengelse av avtalen i inntil (1) ett år pluss (1) ett år pluss (1) ett år, maksimalt en total lengde på (5) fem år.

Avtale for Skjold vil ved oppstart ha en varighet på (2) to år. Oppdragsgiver kan deretter ensidig kreve forlengelse av avtalen i inntil (1) ett år pluss (1) år, maksimalt en total lengde på (4) fire år.

Avtalen forlenges ved at oppdragsgiver sender skriftlig varsel om forlengelse senest 3 (tre) måned før avtalen utløper. Forøvrig kan avtalen, inntil den er utløpt, forlenges etter avtale mellom partene.

Oppdragsgiver har rett til å forlenge kontrakten for en kortere periode enn den oppgitte forlengelsestiden.

2.2 Avrop på avtalen

Avtalen er hovedsakelig basert på at tjenester iverksettes etter bestemmelser i kontrakten. Oppdragsgiver kan også gjøre avrop på tilleggstjenester. Enhver person som er ansatt hos Oppdragsgiver anses å ha fullmakt til å

gjøre avrop, med mindre det etter forholdene fremstår som åpenbart at vedkommende ikke har fullmakt til å forplikte oppdragsgiver. For hvert enkelt avrop avtaler partene særskilt hvem som er deres representant.

Alle henvendelser knyttet til avrop rettes til leverandørens representant med mindre annen person er oppgitt som kontaktperson.

Ved behov for avrop utover hva som er fast avtalt skal det i hovedsak gjøres på følgende måte eller ved kombinasjon av to eller flere av avropsformene:

- 1) Ved direkte avrop mot poster i prisskjema med angitte enhetspriser.
- 2) Ved avrop som regningsarbeid eller mot nærmere spesifisert tilbud fra Leverandør basert på oppgjør etter timesatser oppgitt for ulike kategorier av personell i prisskjema.

2.3 Avtalens volum i prisskjema

Opplysninger oppdragsgiver har gitt om historisk eller forventet behov, volum, eller prognoser for uttak av oppdrag, i konkurransegrunnlag eller prisskjema, er av orienterende art og er uforpliktende for oppdragsgiver.

Det er for denne avtalen lagt opp til et relativt høyt omfang av tilleggstjenester i prisskjema. Dette er ment som en sikkerhet for Forsvarsbygg ved eventuelle behov som man ikke kjente til ved kunngjøringstidspunkt. Dette kan for eksempel være i forbindelse med militære øvelser eller aktivitet. Leverandør må derfor være forberedt på at reelt behov kan avvike med det som er antatt/lagt opp til i avtalen.

For delområder Skjold og Setermoen er det særlig tatt høyde for oppdukkende behov i forbindelse med vinterøvelsene som for eksempel Cold Response 2022/24/26 og det er derfor lagt til grunn et høyt estimat for tilleggstjenester. Behov i forbindelse med vinterøvelsene er også usikkert og av uforpliktende art. Forsvarsbygg er ikke forpliktet til å benytte denne avtalen for slike type oppdrag.

2.4 Overdragelse av kontraktsforpliktelser

Tjenesteyter kan ikke overdra sine kontraktsforpliktelser uten forutgående skriftlig samtykke fra Forsvarsbygg.

3 TJENESTEYTERS PLIKTER

3.1 Plikt til å svare på henvendelser

Leverandøren skal være kundens samarbeidspartner og gi oppdragsgiver høy prioritet. Leverandøren plikter å besvare kundens henvendelser så raskt som mulig.

3.2 Underleverandører og medhjelpere

Tjenesteyter kan la underleverandører med nødvendige kvalifikasjoner utføre rutinemessige deler av oppdraget. Bruk av underleverandører ut over dette krever skriftlig forhåndssamtykke fra Forsvarsbygg.

Dersom tjenesteyter engasjerer slike utenforstående, er tjenesteyter fullt ansvarlig for utførelsen av oppdraget som om han hadde utført arbeidene selv.

3.3 Offentligrettslige krav

3.3.1 Generelt

Tjenesteyter skal i forbindelse med planlegging og utførelse av sine ytelser overholde samtlige offentligrettslige krav knyttet til ytelsene.

3.3.2 Læringleklausul

3.3.2.1 Plikt til bruk av lærling

Det er et krav at lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av Tjenesteyteren eller en eller flere av hans underentreprenører.

Arbeidstimene utført av en eller flere lærlinger, jf opplæringslova § 4-1, skal utgjøre minimum 5 % av arbeidede timer i utførende fag (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, samt anleggsgartnerfaget) på prosjektet regnet frem til overtakelse. Som lærling regnes også lære kandidat, praksisbrevkandidat og kandidat til fagbrev på jobb.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle læringlekrevet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent læringleordning i Norge eller tilsvarende ordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

Tjenesteyteren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraksarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Hvis ikke annet er avtalt, skal Tjenesteyteren før oppstart av ytelsene levere en bemanningsplan hvor det synliggjøres hvor og når han planlegger å bruke lærlinger, samt navn og kontaktinformasjon til denne/disse. Forsvarsbygg skal varsles om eventuelle avvik fra planen. Ved kontraksavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Dersom arbeidene ikke er egnet for bruk av lærlinger ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet, kan Forsvarsbygg tillate at prosentkravene ovenfor fravikes. Tjenesteyteren anses dessuten å ha oppfylt krav om bruk av lærling dersom ett av unntakene i forskrift om plikt til bruk av lærling i offentlige kontrakter av 17.12.2016 § 9 kommer til anvendelse.

3.3.2.2 Sanksjoner

Forsvarsbygg kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Forsvarsbygg.

Dersom kravet om 5%, jf. punkt 3.3.2.1 annet ledd, ikke er nådd ved overtakelse, ilegges en bot på 5 promille av kontraktssummen. Boten reduseres forholdsmessig dersom arbeidstimene utført av lærlinger utgjør 4% eller mer av arbeidstimene på prosjektet. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse og annen dagmulkt etter kontrakten.

3.4 Sikkerhet

Dersom oppdraget innebærer at tjenesteyter får tilgang til eller tilvirker skjermingsverdig informasjon, eller får tilgang til et skjermingsverdig objekt eller infrastruktur, plikter tjenesteyter å ivareta krav gitt i, eller i medhold av, i lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) med forskrifter.

Tjenesteyter må selv dekke utgifter til å oppfylle krav som følger av sikkerhetsloven med forskrifter, hvis ikke noe annet følger av avtalen, sikkerhetsavtalen eller forskrift (se forskrift om sikkerhetsklarering og annen klarering av 20. desember 2018 (klareringsforskriften) § 31).

Tjenesteyter er ansvarlig for å påse at sikkerhetsbestemmelser etterleves i egen virksomhet og hos underleverandør som medvirker i anskaffelsen. Overtredelse av sikkerhetskrav vil kunne anses som vesentlig mislighold av tjenesteyters kontraktsforpliktelser.

Forsvarsbygg har etter sikkerhetsloven § 4-1 annet ledd et ansvar for å påse at tjenesteyter har tilstrekkelig risiko- og sikkerhetsforståelse. Det innebærer at Forsvarsbygg som ledd i oppfølgingen av at tjenesteyteren oppfylles sine kontraktsforpliktelser vil kunne kontrollere at kravet til forsvarlig sikkerhetsnivå er oppfylt. Tjenesteyter skal legge til rette for at Forsvarsbygg kan gjennomføre slik kontroll.

3.4.1 Sikkerhetsbestemmelser for den enkelte avtale

Se del III for hva som gjelder angående sikkerhetsbestemmelser for den enkelte avtale.

3.5 Pliktig medlemskap i returordning for emballasje

En norsk tjenesteyter (merverdiavgiftsregistrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom tjenesteyter er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til Forsvarsbygg om dette.

Ovennevnte krav gjelder kun dersom kontrakten overstiger kr 100.000,- ekskl. mva.

3.6 Etiske krav

Tjenesteyter plikter å gjøre seg kjent med og overholde de etiske krav og retningslinjer som gjelder i Forsvarsbygg. De etiske kravene og retningslinjene kan leses på www.forsvarsbygg.no.

3.7 Krav til etisk handel

3.7.1 Ansattes rettigheter

3.7.1.1 ILOs kjernekonvensjoner

Tjenesteyter skal etterleve følgende grunnleggende krav:

- a) Forbud mot barnearbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjoner nr. 138 og 182): Barn har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- og utviklingsmuligheter. Minstealderen må ikke i noe tilfelle være under 15 år (14 eller 16 år i visse land). Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid. Dersom det foregår slikt barnearbeid, skal det arbeides for snarlig utfasing. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.
- b) Forbud mot tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjoner nr. 29 og 105): Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid. Arbeiderne må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver, og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.
- c) Forbud mot diskriminering (ILO-konvensjoner nr. 100 og 111): Det skal ikke forekomme noen diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.
- d) Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjoner nr. 87 og 98): Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og å forhandle kollektivt. Dersom disse rettigheter er begrenset eller under utvikling, skal leverandøren medvirke til at de ansatte får møte ledelsen for å diskutere lønns- og arbeidsvilkår uten at dette får negative konsekvenser for arbeiderne.

3.7.1.2 Bestemmelser i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter

Tjenesteyter er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- a) Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- b) På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Dersom arbeidstaker blir sendt på arbeid utenfor sitt hjemsted, skal arbeidsgiver dekke reisekostnader og sørge for kost og losji i henhold til bestemmelsene i bokstav a og b i listen ovenfor. Med hjemstedet menes det sted arbeidstaker har nærmest personlig tilknytning til. Ved vurdering av tilknytning skal det legges vesentlig vekt på fast bosted og hvor arbeidstaker har sine familiære bånd. Dersom det er tvilstilfeller angående arbeidstakers reelle hjemsted, har Forsvarsbygg ensidig rett til å avgjøre dette.

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Tjenesteyter plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Dersom tjenesteyter ikke etterlever klausulen, har Forsvarsbygg rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen til det er dokumentert at forholdet er i orden. Forsvarsbygg kan holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger besparelsen for arbeidsgiveren.

3.7.2 Oppfølging

Tjenesteyter skal påse at ansattes rettigheter i punkt 3.7.1 etterleveres i egen virksomhet og hos den eller de underleverandører/underentreprenører som medvirker til oppfyllelse av kontrakten. På oppfordring fra Forsvarsbygg skal dette dokumenteres ved:

- Egenrapportering, og/eller
- Oppfølgingssamtaler, og/eller
- En uavhengig parts kontroll av arbeidsforholdene, og/eller
- Tredjepartssertifisering som SA8000 eller tilsvarende.

Tjenesteyter har bevisbyrden for at de varer og materialer som leveres ikke innebærer et brudd på punkt 3.7.1 ovenfor.

3.7.3 Brudd

Brudd på punkt 3.7.1 eller 3.7.2 innebærer mislighold av kontrakten. Ved slikt mislighold plikter tjenesteyter å rette de påpekte manglene, uavhengig av kostnadene ved slik retting, innen en tidsfrist som Forsvarsbygg bestemmer, så lenge fristen ikke er urimelig kort. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten Forsvarsbygg bestemmer.

Ved manglende utbedring vil det etter Forsvarsbyggs skjønn kunne påløpe en bot på inntil 10% av kontraktssummen per mislighold. Vesentlig mislighold av plikter som følger av punkt 3.6.1 og 3.6.2 kan påberopes som grunnlag for heving, selv om tjenesteyter retter forholdet. Dersom misligholdet har skjedd i underleverandørleddet, herunder bemanningsselskaper, kan Forsvarsbygg på samme måte kreve at tjenesteyter skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for Forsvarsbygg. Tjenesteyter blir videre ansvarlig for det tap som Forsvarsbygg lider som følge av mangelen. Eventuell erstatning kommer i tillegg til ovennevnte bot.

Alle avtaler tjenesteyter inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser som for hele punkt 3.6.

3.8 **Selvskyldnergaranti**

Dersom Forsvarsbygg forut for avtaleinngåelsen krever det, skal tjenesteyter stille selvskyldnergaranti fra norsk finansieringsinstitusjon for oppfyllelse av sine forpliktelser i henhold til kontrakten, begrenset oppad til ti prosent av det totale vederlaget eller antatt totalpris. Garantien bortfaller to måneder etter at oppdraget er avsluttet. Omkostningene i forbindelse med opprettelsen av en slik garanti betales av tjenesteyter.

3.9 **Forsikring**

Forsvarsbygg står som selvassurandør.

Tjenesteyter er forpliktet til å ha ansvarsforsikring. Forsikringen skal være tilstrekkelige til å dekke et hvert krav fra Forsvarsbygg som følger av tjenesteyters risiko eller ansvar etter denne avtalen innenfor rammen av alminnelige forsikringsvilkår.

3.10 Forsvarsbyggs rett til å innhente opplysninger fra skattemyndighetene

Tjenesteyter har gitt Forsvarsbygg fullmakt som gir Forsvarsbygg rett til å innhente taushetsbelagte opplysninger fra skattemyndighetene. Tilsvarende fullmakt skal undertegnes av alle underleverandører så tidlig som mulig, dog minimum 10 dager før oppstart av underleverandørens arbeid med mindre annet skriftlig avtales med Forsvarsbygg.

Fullmakten gir Forsvarsbygg rett til, et ubegrenset antall ganger, å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold mm., se vedlegg til konkurransegrunnlagets del II.

De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten, gjelder i 4 år fra signering av fullmakten. Fullmakten er generell for Forsvarsbygg, og opprettholdelse av fullmakten er vesentlig for kontraktsforholdet.

4 UTFØRELSE

4.1 Ytelsesbeskrivelse

Oppdraget omfatter de ytelser som er inntatt i kontraktsdokumentene (del I, del II og del III) med tilhørende vedlegg, herunder kart, prisliste, referater etc.

4.2 Kvalitetssikring

Leverandøren skal ha et implementert og dokumentert system for å sikre at arbeidene utføres i henhold til gjeldende lover, forskrifter, avtalens krav og eventuelt leverandørens egne krav. Leverandøren skal også påse at underleverandører har og følger de samme eller tilsvarende systemer.

4.3 Endringsarbeid

4.3.1 Oppdragsgivers adgang til å kreve endringer i oppdraget

Forsvarsbygg kan pålegge tjenesteyter endringer.

Endringer kan være arbeid i tillegg til eller i stedet for det som er avtalt eller utførelse etter endrede tidsfrister. Reduksjon av arbeidsomfanget reguleres etter pkt.4.4.

Tjenesteyter er forpliktet til å utføre endringen dersom det står i sammenheng med det kontrakten omfatter, og det ikke virker urimelig tyngende for ham å utføre tillegget.

Beskrivelse og konsekvenser av endringer skal formaliseres i egen tilleggsavtale.

Tjenesteyter er forpliktet til å utføre endringen selv om det er uenighet om endringen eller konsekvenser av denne.

Tjenesteyter plikter å begrense de økonomiske konsekvenser av endringer så langt det lar seg gjøre ved for eksempel å omdisponere ressurser til andre oppdrag. Tjenesteyter skal, hvis oppdragsgiver krever det, framlegge dokumentasjon for at så er gjort.

4.3.2 Justering av honorar som følge av endringer

For ytelser som honoreres med faste priser (ev rundsum): Dersom annet ikke fremgår av tilleggsavtalen, skal det ved økning av oppdragets omfang gis et forholdsmessig tillegg til den avtalte fastprisen (gjennomsnittlig kvadratmeterpris gitt i prisskjema). Dette fratrekkes eller faktureres fra og med avtalt dato. En endring på mer enn 5000kvm skal varsles med tre måneders frist.

For ytelser som honoreres etter medgåtte mengder: Dersom annet ikke fremgår av tilleggsavtalen, skal de avtalte timepriser/satser legges til grunn også for endringsarbeidet.

4.3.3 Justering av honoraret ved endrede tidsfrister

Dersom annet ikke fremgår av tilleggsavtalen, skal kontraktens priser legges til grunn for oppgjør selv om tidsfristene endres. Hvis tjenesteyter kan dokumentere at fristendringene har økonomiske konsekvenser for

utførelse av oppdraget, og at disse ikke kan motvirkes ved andre tiltak, kan prisene for endringsarbeidet justeres for å reflektere endringen.

4.4 Reduksjon i / bortfall av oppdraget

Forsvarsbygg kan helt eller delvis avbestille gjenstående deler av oppdraget. Avbestillingen skal skje skriftlig og snarest mulig etter at beslutning om dette er tatt.

Ved kontrakter basert på timepriser/satser betales det for medgått tid/utført arbeid.

Ved kontrakter basert på fastpris skjer det et forholdsmessig fradrag i denne.

Erstatning for tap som følge av avbestillingen kan ikke fremsettes.

4.5 Tidsfrister

Forsvarsbygg kan kreve at tjenesteyter utarbeider en fremdriftsplan for det enkelte oppdraget. En slik fremdriftsplan skal holde seg innenfor kontraktens angitte rammer, og for øvrig utarbeides i samarbeid med Forsvarsbygg.

Tjenesteyter skal utføre oppdraget i samsvar med frister og datoer oppgitt i avtalen og i fremdriftsplan. Alle oppgitte frister og datoer regnes som bindende med mindre annet er avtalt.

Er frister eller datoer ikke oppgitt, skal tjenesteyter påbegynne utførelsen snarest mulig etter kontraktsinngåelse, og gjennomføre oppdraget med rimelig fremdrift.

4.6 Om ytelsene

For de faste ytelsene er egne tidsfrister oppgitt i ytelsesspesifikasjon for det enkelte området.

Hvis ikke annet er avtalt eller klart forutsatt, skal oppdraget utføres på virkedager innenfor tidsrommet kl. 0800 til kl. 1600.

Med virkedager menes de dagene som ikke er lørdager, søndager og offentlige høytids- og helligdager.

5 RISIKO FOR SKADE

Inntil oppdraget er avsluttet, har tjenesteyter risikoen for materialer og det som til enhver tid er utført av kontraktsarbeidet. Erstatningsansvar i forbindelse med skader på Forsvarsbyggs eiendom og dens leietakers eiendom (f.eks. trær, opparbeidet plen, kantstein, parkanlegg, lysmaster, gjerder, parkerte bilder, bygninger, anlegg, installasjoner etc.) påhviler leverandøren. Leverandøren må selv markere utsatte ting for å unngå skader.

Skader rapporteres umiddelbart til kontaktperson for kontrakten. Ved sesongslutt vil det bli lagt opp til felles befarings- og generell evaluering av avtaleområdet samt registrering av eventuelle skader. Skader skal leverandøren selv ha mulighet til å utbedre innen rimelig tid eller avregnes mot faktura.

6 FORSINKELSE

6.1 Når foreligger forsinkelse

Det foreligger forsinkelse dersom tjenesteyter ikke har avsluttet oppdraget eller overholdt frister og datoer i samsvar med pkt. 4.5, med mindre dette skyldes forhold på Forsvarsbyggs side.

Tjenesteyter skal uten ugrunnet opphold varsle Forsvarsbyggs representant skriftlig dersom frister eller rimelig fremdrift ikke kan holdes. Varslet skal angi årsaken, samt hvilke fremdriftsmessige konsekvenser oppholdet medfører.

6.2 Reklamasjon ved forsinkelse

Er tjenesten avsluttet, kan avtalen ikke heves med mindre det innen rimelig tid etter at Forsvarsbygg fikk kjennskap til avslutningen, blir gitt underretning om at forsinkelsen påropes. For øvrige misligholdssanksjoner gjelder det ingen reklamasjonsplikt.

7 SANKSJONER VED FORSINKELSE

7.1 Tilbakeholdsrett

Forsvarsbygg kan holde tilbake betalingen ved forsinkelse, men ikke åpenbart mer enn det som synes påkrevd for å sikre kravene Forsvarsbygg har som følge av forsinkelsen.

7.2 Dagmulkt og erstatning

Forsvarsbygg kan kreve dagmulkt dersom tjenesteyter ikke kan godtgjøre at forsinkelsen skyldes en hindring som er utenfor tjenesteyterens kontroll, og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av. Beror forsinkelsen på en tredjeperson, er tjenesteyteren bare fri for ansvar dersom også tredjepersonen ville vært fritatt etter denne bestemmelsen.

Dersom ikke annet er avtalt skal mulkten per hverdag utgjøre 2 ‰ av kontraktssummen, inkl. mva, eller antatt totalt honorar, inkl. mva, men ikke mindre enn kr 3000 per virkedag. Ved overskridelse av delfrister i henhold til fremdriftsplan er mulkten 2 ‰ av kontraktssummen, inkl. mva, for den del av kontraktsarbeidet som skal være fullført til den avtalte delfristen eller antatt honorar for oppgaven, inkl. mva, som skulle være avsluttet innen delfristen.

Dagmulkten slutter å løpe når det som skal utføres innen tidsfristen er avsluttet.

Samlet mulkt skal ikke overstige 20 % av kontraktssummen eller antatt totalt honorar.

Så lenge dagmulkten løper, kan ikke Forsvarsbygg kreve erstatning. Denne begrensningen gjelder imidlertid ikke dersom tjenesteyter eller noen han hefter for, har gjort seg skyldig i forsett eller grov uaktsomhet. Etter utløpt dagmulktperiode kan Forsvarsbygg velge å kreve erstatning for hele sitt økonomiske tap dersom hindringen ligger innenfor tjenesteyters kontroll etter første ledd.

Eventuell dagmulkt kommer til fradrag i erstatningssummen.

7.2.1 Særlige sanksjoner ved forsinket brøyting og strøing

Ved forsinket brøyting og strøing kan Oppdragsgiver velge å rekvirere arbeidet til en annen leverandør dersom brøyting og strøing blir mer enn tre timer forsinket etter at arbeidet burde vært påbegynt i henhold til krav gitt i kontrakten. Kostnaden for dette dekkes av Tjenesteyter.

7.3 Heving

Forsvarsbygg kan heve avtalen dersom forsinkelsen er av vesentlig betydning for Forsvarsbyggs nyttiggjøring av tjenesten.

Er det utført en betydelig del av tjenesten, kan Forsvarsbygg bare heve for den delen som står igjen. Dersom formålet med tjenesten blir vesentlig forfeilet som følge av forsinkelsen, kan Forsvarsbygg likevel heve hele avtalen. Etter utløp av dagmulktperioden kan Forsvarsbygg uansett heve avtalen med umiddelbar virkning og kreve erstatning etter pkt. 7.2.

7.4 Krav mot tjenesteyters underleverandører m.m.

Forsvarsbygg har rett til å benytte de forsinkelseskrav tjenesteyter har mot sine underleverandører, direkte overfor disse. Forsvarsbygg kan bare gjøre slike krav gjeldende så fremt det må anses som sannsynlig at kravet mot tjenesteyter ikke kan gjennomføres eller vanskeliggjøres på grunn av konkurs eller insolvens.

8 MANGLER VED TJENESTEN

8.1 Når foreligger mangel

Det foreligger mangel dersom tjenesten ikke fører til det resultat som kan kreves i samsvar med pkt. 4.1, **Feil! Fant ikke referansekilden.** og 4.3 eller som ellers er avtalt, med mindre avviket skyldes forhold på Forsvarsbyggs side.

8.2 Reklamasjon ved mangel

Forsvarsbygg taper retten til å påberope seg mangelen dersom han ikke varsler tjenesteyter innen rimelig tid etter at han har oppdaget mangelen.

Reklamasjonen kan ikke fremsettes senere enn 5 år etter oppdraget er avsluttet.

Ovennevnte reklamasjonsfrister gjelder ikke dersom mangelen skyldes forsett eller grov uaktsomhet hos tjenesteyter.

9 SANKSJONER VED MANGEL

9.1 Tilbakeholdsrett

Forsvarsbygg kan holde tilbake betalingen ved mangler, men ikke åpenbart mer enn det som synes påkrevd for å sikre kravene Forsvarsbygg har som følge av mangelen.

9.2 Retting

Forsvarsbygg kan kreve at tjenesteyter retter mangler for egen regning og risiko dersom dette kan skje uten urimelig ulempe eller kostnad for tjenesteyter.

Tjenesteyter kan kreve å få foreta slik retting når det ikke medfører vesentlig ulempe eller dersom Forsvarsbygg ikke har særlig grunn til å motsette seg dette.

Retting skal skje uten ugrunnet opphold etter at krav om retting er fremsatt.

9.3 Prisavslag

Dersom mangelen ikke rettes i samsvar med pkt. 9.2, kan Forsvarsbygg kreve prisavslag. Prisavslaget settes til kostnadene ved å få mangelen rettet/reparasjonskostnadene. Dersom det ikke er mulig å fastsette rettekostnadene, skal prisen reduseres forholdsmessig.

9.4 Heving

Forsvarsbygg kan velge å heve istedenfor å kreve prisavslag dersom formålet med tjenesten blir vesentlig forfeilet som følge av mangelen.

9.5 Erstatning

Forsvarsbygg kan kreve erstatning for tap som følge av mangel. Dette gjelder likevel ikke i den grad det godtgjøres at mangelen skyldes en hindring som er utenfor tjenesteyterens kontroll, og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av.

Beror mangelen på en tredjeperson, er tjenesteyteren fri for ansvar bare om også tredjepersonen ville vært fritatt etter første ledd.

For skade på annet enn den ting eller eiendomsdel tjenesten gjelder eller på annet enn noe som har nær og direkte sammenheng med det tingen eller eiendomsdelen forutsettes brukt til, kan Forsvarsbygg kreve erstatning med mindre tjenesteyteren godtgjør at tapet ikke skyldes feil eller forsømmelse på tjenesteyterens side.

Erstatningen skal svare til det økonomiske tap Forsvarsbygg har lidt. Dette gjelder likevel bare tap som en med rimelighet kunne ha forutsett som en mulig følge av forholdet.

Forsvarsbygg har plikt til å begrense tapet gjennom rimelige tiltak.

9.6 Krav mot tjenesteyters underleverandører m.m.

Forsvarsbygg har rett til å benytte de mangelskrav tjenesteyter har mot sine underleverandører eller tidligere salgsledd, direkte overfor disse. Forsvarsbygg kan bare gjøre slike krav gjeldende så fremt det må anses som sannsynlig at kravet mot tjenesteyter ikke kan gjennomføres eller vanskeliggjøres på grunn av konkurs eller insolvens.

10 ANNET ERSTATNINGSANSVAR

Reglene i pkt. 9.5 gjelder tilsvarende dersom ting eller eiendom er påført skade mens den var i tjenesteyters varetekt eller for øvrig under tjenesteyters kontroll.

11 FORSVARSBYGGS PLIKTER

Forsvarsbygg er forpliktet til å betale til avtalt tid samt til å yte slik medvirkning som det er rimelig å vente for at tjenesteyter skal kunne utføre oppdraget.

Hvis Forsvarsbygg ikke betaler til avtalt tid, kan tjenesteyter kreve rente i henhold til lov om renter ved forsinket betaling av 19. des. 1976 nr. 100, § 3, første ledd av det beløpet som er forfalt til betaling.

Tjenesteyter kan kreve vederlag for rimelige og dokumenterte merutgifter han blir påført som følge av mislighold fra Forsvarsbygg side.

12 BETALING

12.1 Priskvilkår

Priser skal tilbys for alle tjenester som er oppgitt i prisskjema. Priser oppgis eks. mva. Prisene skal inkludere alle leverandørens direkte og indirekte kostnader, samt fortjeneste og risiko.

- Som direkte og indirekte kostnader nevnes blant annet:
- Lønn, sosiale utgifter, arbeidsavgift, feriepenger, arbeidsgiveromkostninger
- Kostnader til verneutstyr til utøvende personell.
- Kostnader for reise-, diett- og opphold
- Administrasjon av egne ansatte
- Administrasjon av egne underleverandører/innleid arbeidskraft etc.
- Eget HMS-arbeid
- Utarbeidelse av faktura eller fakturagrunnlag, fakturagebyr etc.
- Kostnader ved e-faktura.

12.2 Pris

12.2.1 Generelt

Dersom det ikke er avtalt fastpris, skal oppdraget honoreres etter regning.

12.2.2 Betaling etter regning

Regningsarbeid skal følge avtalte enhetspriser. Kostnader til reise ifm lokale reiser anses innkalkulert i enhetsprisene, med mindre annet uttrykkelig er avtalt. Med lokale reiser forstås reiser til det geografiske området oppdraget knytter seg til, samt reiser til oppdragsgivers kontorsted.

Der hvor anvendelige enhetspriser ikke finnes, skal avregning skje på grunnlag av tjenesteyters nødvendige kostnader med tillegg av sedvanlig påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste.

Tjenesteyter skal på forlangende gi et skriftlig kostnadsoverslag over honorarer, utlegg og utgifter. Tjenesteyter skal varsle Forsvarsbygg uten ugrunnet opphold dersom det er grunn til å anta at det vil oppstå en vesentlig overskridelse av kostnadsoverslaget (en overskridelse på 15 % vil alltid betraktes som vesentlig). Dersom tjenesteyter ikke har gitt pliktig varsel, skal han erstatte Forsvarsbygg de særlige omkostninger dette medfører så lenge ikke overskridelsen fremsto som åpenbar.

Tjenesteyter skal én gang i måneden sende Forsvarsbygg spesifiserte oppgaver over arbeidstid og materialer som er medgått. Forsvarsbygg kan kreve nødvendig dokumentasjon for kontroll av oppgavene. Har tjenesteyter ikke mottatt skriftlig innvending mot oppgavene innen 30 dager fra det tidspunkt Forsvarsbygg mottok dem, anses de for godkjente. Forsvarsbygg er likevel ikke senere avskåret fra å påberope seg at de totale kostnadene ved regningsarbeidet er blitt unødvendig høye på grunn av urasjonell drift eller annet uforsvarlig forhold.

12.3 Prisregulering

Kontraktens sum skal være fast i hele kontraktperioden og er ikke gjenstand for indeksregulering. Ved bruk av opsjon for år tre, fire og fem kan prisene justeres en gang med virkning for kommende opsjonsperiode. Det vil si at avtalen kan tidligst kreves regulert 24 måneder etter kontraktsinngåelse og hver 12. måned etter dette. Justering av pris skal skje med grunnlag i Statistisk Sentralbyrås "Kostnadsindeks for drift og vedlikehold av veier", "Vinterdrift av veier", og justeringen skal tilsvare indeksens prosentvise endring regnet fra tilbudstidspunktet til det tidspunktet hvor opsjon utløses.

Opsjon utløses ved skriftlig melding til kontraktsforvalter hos Forsvarsbygg. Opsjon kan utløses for ett år av gangen, dog slik at prisen ikke reguleres for det siste kontraktåret.

12.4 Betaling

Tjenesteyters fakturaer skal spesifiseres og dokumenteres slik at de kan kontrolleres av Forsvarsbygg. Honorarer for endringsarbeid skal angis særskilt.

Ved fastpriskontrakter kan tjenesteyter kreve avdrag av honoraret etter hvert som oppdraget utføres, men ikke oftere enn én gang i måneden. For denne kontrakten betyr det at fastpris fordeles i løpet av sesongen hvor vintervedlikeholdstjenester utføres.

Ved betaling etter regning kan tjenesteyter kreve betaling etter hvert som oppdraget utføres, men ikke oftere enn én gang i måneden. Eventuelle tilleggstjenester som er bestilt **skal** faktureres separat. Alle oppdrag bestilt utenfor fastpris skal ha signerte timelister som vedlegg til faktura, og faktureres fortløpende hver mnd. Signatur skal være av representant fra Forsvarsbygg, eller den han bemyndiger hos Forsvaret. Timelister må leveres for signering hver 14 dag. Faktura uten slikt vedlegg blir returnert.

Slik betaling som nevnt i de to foregående avsnittene, er ingen godkjenning av grunnlaget for fakturaen.

12.5 Betalingsfrist

Betaling skal skje innen 30 dager etter at fakturaer med avtalt bilag er mottatt av Forsvarsbygg.

12.6 Slutfaktura og sluttoppgjør

Tjenesteyter skal sende slutfaktura innen rimelig tid etter at oppdraget er avsluttet. Slutfakturaen skal omfatte alle tjenesteyters krav. Tjenesteyter kan likevel ta spesifiserte forbehold om senere endring av sluttsummen dersom grunnlaget for beregningen av kravet ikke har foreligget i tide.

13 KONKURS, AKKORD ELLER LIGNENDE

Hvis det i forbindelse med tjenesteyters virksomhet åpnes gjeldsforhandlinger, akkord eller konkurs, eller annen form for kreditorstyring gjør seg gjeldende, har Forsvarsbygg rett til å heve avtalen med øyeblikkelig virkning.

14 VERNETING OG LOVVALG

Twister som ikke avgjøres i minnelighet, skal behandles ved de ordinære domstolene.

For utenlandske kontraktsparter avtales Oslo som vernetting. Twister behandles etter norske materielle- og prosessuelle rettsregler.

VEDLEGG

1. Mal for avtaledokument
2. Mal for tilleggsavtale

Ovennevnte dokumenter er kun ment som en orientering til tilbyderne, og skal således ikke fylles ut ifm tilbudsinnleveringen.

AVTALEDOKUMENT – ANDRE TJENESTER

1. PARTENE OG DERES REPRESENTANTER

Avtalens representanter er oppgitt på dokumentets forside.
Partene er enige om at elektronisk kommunikasjon aksepteres

2. KONTRAKTSDOKUMENTER. TOLKNINGSREGLER

Følgende dokumenter inngår som en del av denne kontrakten:

1. Dette avtaledokumentet
2. Referater og annet materiale fra forhandlinger og oppklarende drøftelser, som er godkjent av begge parter
3. Tjenesteyters tilbud
4. Referat fra befaring/konferanse
5. Forsvarsbyggs konkurransegrunnlag

Ved motstrid gjelder dokumentene i ovennevnte rekkefølge. Dersom dette ikke løser motstridssituasjonen, skal spesielle bestemmelser gjelde foran generelle.

3. OM OPPDRAGET

3.1. Bestilt ved avtaleinngåelsen

Ved avtaleinngåelsen er følgende ytelser bestilt av oppdragsgiveren:

Avtalen gjelder kontrakt for vintervedlikehold. Hvilke tjenester som inngår i dette er beskrevet i konkurransegrunnlagets del III med tilhørende vedlegg (postbeskrivelse per lokasjon og kart).

Avtalene for Setermoen og Njunis vil ved oppstart ha en varighet på to år med mulighet for opsjon 1 + 1 + 1 år.

Avtalen for Skjold vil ved oppstart ha en varighet på to år med mulighet for opsjon 1 + 1 år.

Sikkerhetsbestemmelser for denne avtalen er spesifisert i konkurransegrunnlagets del III for det enkelte området.

Endringer av oppdragets omfang skal formaliseres i egen avtale.

3.2. Opsjoner

Oppdragsgiver har rett, men ingen plikt, til å bestille følgende tilleggsytelser fra tjenesteyter:

Beskrivelse av opsjonen	Frist for bestilling
1 år forlenget avtale	3 mnd før utløp
1 år forlenget avtale	3 mnd før utløp

1 år forlenget avtale (Setermoen og Njunis)	3 mnd før utløp
---	-----------------

4. UNDERLEVERANDØRER OG ANDRE MEDHJELPERE

Tjenesteyter skal under utførelsen benytte følgende underleverandører:

Navn på firma:	Funksjon:

5. FORSIKRING

For oppdraget gjelder følgende ansvarsforsikring:

Forsikringsselskap:

Polisenummer:

Oppdragsgiver kan når som helst be om bevis for at det er tegnet kontraktmessig ansvarsforsikring. Er ikke slikt forsikringsbevis eller annen bekreftelse fra forsikringsselskapet lagt frem uten ugrunnet opphold, kan oppdragsgiver holde tilbake all betaling.

6. HONORAR OG UTGIFTSDEKNING

6.1. Honorarform:

Oppdraget skal honoreres hovedsakelig basert på fastpris for diverse vedlikehold, disse prisene er oppgitt i prisskjema til området som avtalen gjelder for. Avtalen vil honoreres etter en kombinasjon av fastpris med eventuelle tilleggstjenester,

7. BETALING

7.1. Fakturering

Oppdraget kan faktureres på to alternative måter (spesifiseres av oppdragsgiver), hvor faste ytelser hovedsakelig faktureres etter alt. 2 og tilleggstjenester faktureres etter alt. 1 eller 2.

- Alternativ 1: Honoraret forfaller til betaling når oppdraget er utført og godkjent av oppdragsgiver.
- Alternativ 2: Det skal faktureres en gang pr måned. Avslutningsdag for fakturering skal være siste dag i måneden.
-

Betalingsfrist skal være 30 dager fra mottak av korrekt merket faktura. Fakturagebyr skal ikke beregnes.

Se del III for spesifisert betalingsplan for faste ytelser.

7.2. Krav til fakturaene

Faktura og kreditnota skal sendes elektronisk til Forsvarsbyggs fakturamottak i samsvar med standarden Elektronisk handelsformat (EHF). Forsvarsbyggs elektroniske fakturaadresse er **975950662**. For nærmere informasjon om fremgangsmåte, se www.ehandel.no.

Alle fakturaer skal inneholde:

- «<fyll inn ressursnummer til attestant/mottaker>» - oppgis under «Deres referanse» («AccountingCustomerParty»/«Party»/«Contract ID»)
- «Prosjektnummer, kontraktsnr.». – oppgis i beskrivelsesfeltet
- Faktura for endringsarbeider skal i beskrivelsesfeltet i tillegg henvise til endringsavtalenummer (E001, E002 osv.).
- Videre skal beskrivelsesfeltet inneholde opplysninger om hvilke ytelser/leveranser fakturaen gjelder. Fakturaene skal spesifiseres og dokumenteres slik at de kan kontrolleres av oppdragsgiveren.

Ved manglende eller feil merking vil tjenesteyter kunne få beskjed om at den umerkede/feilmerkede fakturaen ikke vil bli behandlet. Tjenesteyter plikter da å kreditere den umerkede fakturaen og utstede en ny korrekt faktura med ny fakturadato og nytt forfall.

8. SIGNATURER

Avtalen signeres elektronisk i mercell.

 FORSVARSBYGG		Endringsavtale	
Prosjekt:		Kontrakt:	Endringsavtalenr.:
Kontraktpart:		Arkivreferanse.:	

BESKRIVELSE AV TILLEGGET / ENDRINGENE:

KONSEKVENSER:
Konsekvenser for honoraret: Konsekvenser for fremdriften:

Avtaledokumentet er utferdiget i to eksemplarer hvorav partene beholder hvert sitt.

For Forsvarsbygg

For tjenesteyter

Sted/dato _____ Sted/dato _____

Signatur _____ Signatur _____

